

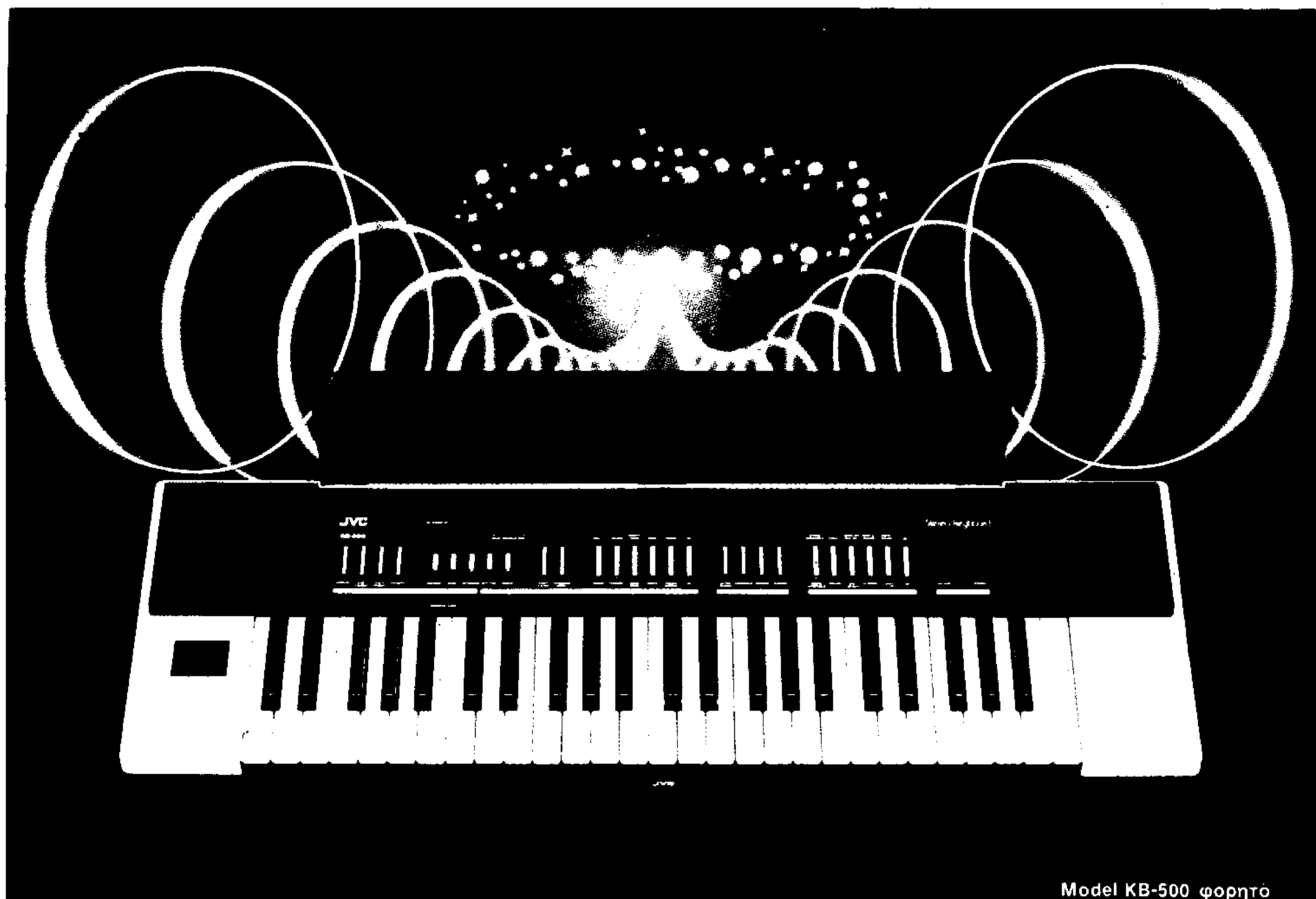
ντέφι

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

- ΝΙΚΟΣ ΕΥΔΑΚΗΣ: ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΒΡΑΔΥ...
- ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ: ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

- Ο ΜΑΝΘΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΝΤΕΦΙ ΤΟΥ
- ΘΥΜΙΟΣ ΣΤΟΥΡΑ-Ι.ΤΗΣ: ΕΝΑΣ ΜΠΟΥΖΟΥΕΝΣ ΣΤΗΝ ΚΕΡΑΤΕΑ
- ΝΕΟΙ ΔΙΣΚΟΙ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ - ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑ
- Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ SUNNY ADE
- ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ
- 100 ΔΡΧ.

Ο ήχος των ονείρων σας από τη JVC

Αν είστε φίλοι της μελωδίας ... Εμπιστευθείτε την JVC για να σας μεταφέρει με το νέο Stereo KB - 500 το «μουσικό κλειδί», σ' έναν ολόκληρο καινούργιο κόσμο ακουστικής απόλαυσης.

Το KB - 500 περιέχει:

Το μαγικό Ultra Chord που μετατρέπει τις απλές νότες μιας μελωδίας σε ολόκληρα χορωδιακά κομμάτια.

Μια εκπληκτική σειρά από εκατασιακά ρεαλιστικές φωνές και ρυθμούς.

Τους ήχους μιας συναυλίας.

Τον μοναδικό compucorder - ένα βοήθημα παιξίματος για αρχάριους και προχωρημένους και πολλά ακόμα.

Το Stereo KB - 500 είναι σχεδιασμένο για 80' S είναι ελαφρύ, compact με δύο χρωματικούς τόνους. Είναι φορητό, με 3 πηγές ρεύματος AC/DC και μπαταρία αυτοκινήτου.

Το νέο στερεοφωνικό KB - 500 είναι

Ένας νικητής πάντα και παντού!

KB - 500 Ισχύς 5 watt stereo, 10 ρυθμοί, 10 χαρακτηριστικοί τόνοι, 49 πλήκτρα. Υποδοχές: pedal, μικρόφωνο, ακουστικά AUX. Δυνατότητα απομνημόνευσης τριών επιλογών compucorder

Model G - 250/350

73/63

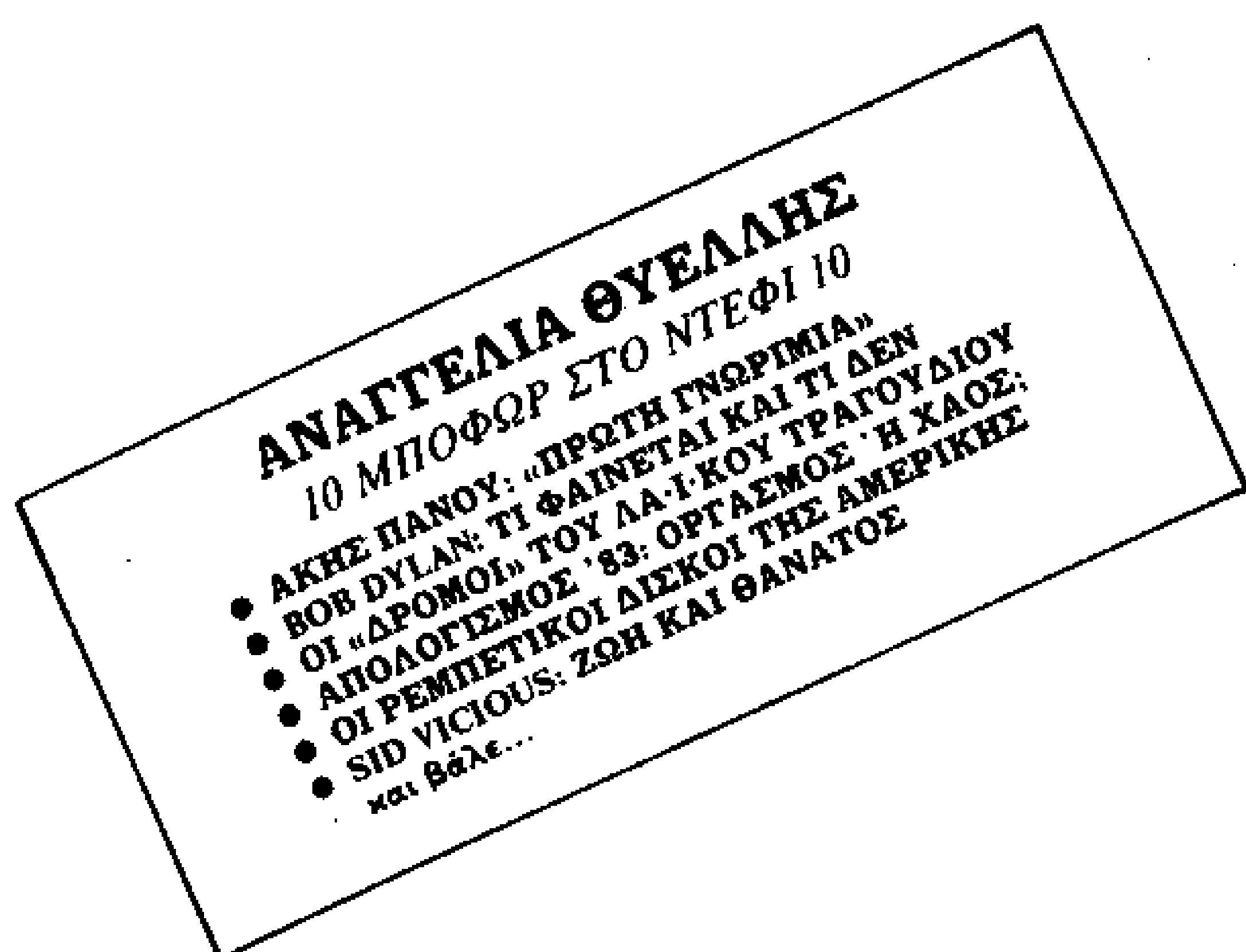
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΓΟΡΑΣΤΕΣ ΜΑΣ

Ελάτε στο VICTRON MUSIC CENTER Διδότου 14
να σας εκπαιδεύσουν πεπειραμένοι καθηγητές
στο ηλεκτρονικό όργανο

ΕΚΘΕΣΗ - ΕΠΙΔΕΙΞΗ: Ασκληπείου 26 & Διδότου γωνία Τηλ. 32.39.341-7.

JVC

VICTRON

ΝΤΕΦΙ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΓΙΑ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ΔΗΜΑΚΗ 3 ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΣ
ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΗΛ. 86.43.852

ΕΚΔΟΤΕΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΣΙΠΑΓΛΗΣ
ΣΩΤΗΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΑΔΗΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
Εθνάρχου Μακαρίου 30

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΑΔΗΣ
ΤΑΣΟΣ ΦΑΛΗΡΕΑΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΙΩΡΓΗΣ ΕΞΑΡΧΟΣ
ΝΙΚΟΣ ΣΑΒΒΑΤΗΣ
ΣΩΤΗΡΗΣ ΚΑΚΙΣΗΣ
ΜΑΝΩΛΗΣ ΡΑΣΟΥΛΗΣ
ΠΟΠΗ ΤΣΟΥΚΑΤΟΥ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΓΩΓΑΣ
ΓΙΩΡΓΗΣ ΣΙΔΕΡΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΦΑΛΗΡΕΑΣ
ΜΙΤΣΗ ΝΟΥΣΙΑ
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΠΑΤΣΙΛΙΒΑ
ΑΚΗΣ ΛΑΔΙΚΟΣ
ΛΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ΚΟΜΙΚΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΑΪΤΖΗΣ

ΝΟΜΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΒΑΣΩ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

ΠΑΝΟΣ ΔΗΜΑΚΗΣ

ΓΡΑΦΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΝΤΟΡΑ ΡΙΖΟΥ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΝΙΚΟΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ
ΤΣΙΜΙΣΚΗ 100
ΤΗΛ. 265.708

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

Ε. ΚΑΛΕΜΗ & ΣΙΑ Ο.Ε.
Σόλωνος 116

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Grapha TAMI
ΚΑΡΑΟΛΗ 21
ΝΕΑ ΧΑΛΚΗΔΟΝΑ
ΤΗΛ. 25.13.308

ΑΤΕΛΙΕ

ΑΚΜΗ
ΚΕΡΑΜΙΚΟΥ 51
ΤΗΛ. 5222408

ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ

Δ. ΔΑΛΑΡΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε.
ΑΡΓΟΥΣ 3 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ
ΤΗΛ. 5752.675

ΕΝΤΕΛΩΣ ΑΜΕΡΟΛΗΠΤΑ

● Ήδη από τα πρώτα 8 τεύχη του περιοδικού έχει γίνει φανερό ότι σιγά-σιγά και συστηματικά παρουσιάζονται (και καταγράφονται) ένα προς ένα όλα τα πρόσωπα που έπαιξαν (και πολλά παίζουν ακόμα) σπουδαίο ρόλο στη διαμόρφωση και εξέλιξη του ελληνικού τραγουδιού.

Σ' αυτό το τεύχος φιλοξενούνται δυο οργανοπαίχτες (ο Μάνθος Σταυρόπουλος και ο Θύμιος Στουραίτης) όχι και τόσο «διάσημοι» στο πλατύ μουσικόφιλο κοινό. Δεν είναι καθόλου υπερβολή να αποκαλύψουμε ότι για πρώτη φορά δίνεται η ευκαιρία σ' αυτούς τους ανθρώπους να αυτοπαρουσιαστούν μέσα από ένα έντυπο, κι ας μόχθησαν κι αυτοί τόσα χρόνια —κάθε βράδυ— γι αυτό που για άλλους υπερπροβαλλόμενους «συνάδελφους» τους αποτελεί πια χρυσοφόρα πηγή πλουτισμού τους, και μόνο.

● Ο Νίκος Ξυδάκης δεν επιλέχτηκε για το εξώφυλλό μας μόνο γιατί γράφει ωραία τραγούδια, ούτε βέβαια γιατί είναι φίλος μας. Επιλέχτηκε κυρίως γιατί η δουλειά του αποτελεί σήμερα τον «τρίτο» δρόμο στο λαϊκό μας τραγούδι και για να καταδείξουμε ότι το αδιέξοδο πολλών δημιουργών είναι στις πιο πολλές περιπτώσεις ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟ.

● Ο «Απολογισμός» του '83 αποτελεί αφορμή για την ανάλυση του σύγχρονου πολιτιστικού ρεύματος —φτιαχτού και αυθόρμητου— στον τόπο μας και αρχή για την διαμόρφωση μιας πρότασης.

● Μια πρωταθλήτρια που βάλεται από πολλές μεριές, ένας μερακλής εκδότης που προχωράει σχεδόν μόνος, ένας αφρικάνος βασιλιάς που κερνάει μουσική τη Δύση, το με καθυστέρηση δημοσιευόμενο γράμμα του Μανώλη Ρασούλη (συν την απάντηση) και μύρια άλλα θέματα συναποτελούν το ΝΤΕΦΙ 9, που σας συστήνουμε —εντελώς αμερόληπτα— να το διαβάσετε ΟΛΟ! Για να ευχαριστηθείτε και να μας συγχωρέσετε που δεν κυκλοφορήσαμε πριν απ' τις γιορτές! ΝΑ 'ΣΤΕ ΚΑΛΑ!

«N»

ΝΤΕΦΙ 9

● ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 1 ● ΣΧΟΛΙΑ 3-13 ● ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ: ΝΙΚΟΣ ΞΥΔΑΚΗΣ 14-17 ● ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ 18-19 ● ΜΑΝΘΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: ΤΟ ΝΤΕΦΙ ΠΟΥ «ΜΙΛΑΕΙ» 21-27 ● ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑ: ΓΛΕΝΤΙ ΜΕΧΡΙ ΠΡΩΪ-ΑΣ 28-29 ● ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ: ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ 31-35 ● ΞΕΝΗ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ 35 ● KING SUNNY ADÉ 37-39 ● ΘΥΜΙΟΣ ΣΤΟΥΡΑΪΤΗΣ: ΕΝΑΣ ΜΠΟΥΖΟΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΚΕΡΑΤΕΑ 40-42 ● ΤΡΑΓΟΥΔΙ: ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ '83 43-45 ● ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΕΤΣΟΠΟΥΛΟΣ: ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΓΡΑ» 46-50 ● ΟΙ ΑΡΒΑΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥΣ, ΜΕΡΟΣ Β' 51-54 ● ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΗΤΣΑΚΗΣ, ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ 55-60 ● ΜΠΑΡ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΑ 62-63 ● ΑΘΛΗΤΙΚΑ: Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ Η ΜΑΡΙΓΩ Τ. 64-65 ● ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ 66-67 ● ΔΙΣΚΟΚΡΙΤΙΚΗ 68-73 ● ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟ ΝΤΕΦΙ 74-80 ●

Τις φωτογραφίες του Νίκου Ξυδάκη τις έβγαλαν οι: Στέλιος Ελληνιάδης (εξώφυλλο, σελ. 17), Κώστας Γουδής (σελ. 14) και Χίλαρυ Λις (σελ. 15, 16).

ΤΕΥΧΟΣ 9 10-11/83 ΤΙΜΗ 100 ΔΡΧ.

ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ ^{ΡΟΤΟΣ}
ΟΙ ΜΠΑΛΑΝΤΕΣ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΑΘΗΝΑΣ

STEREO

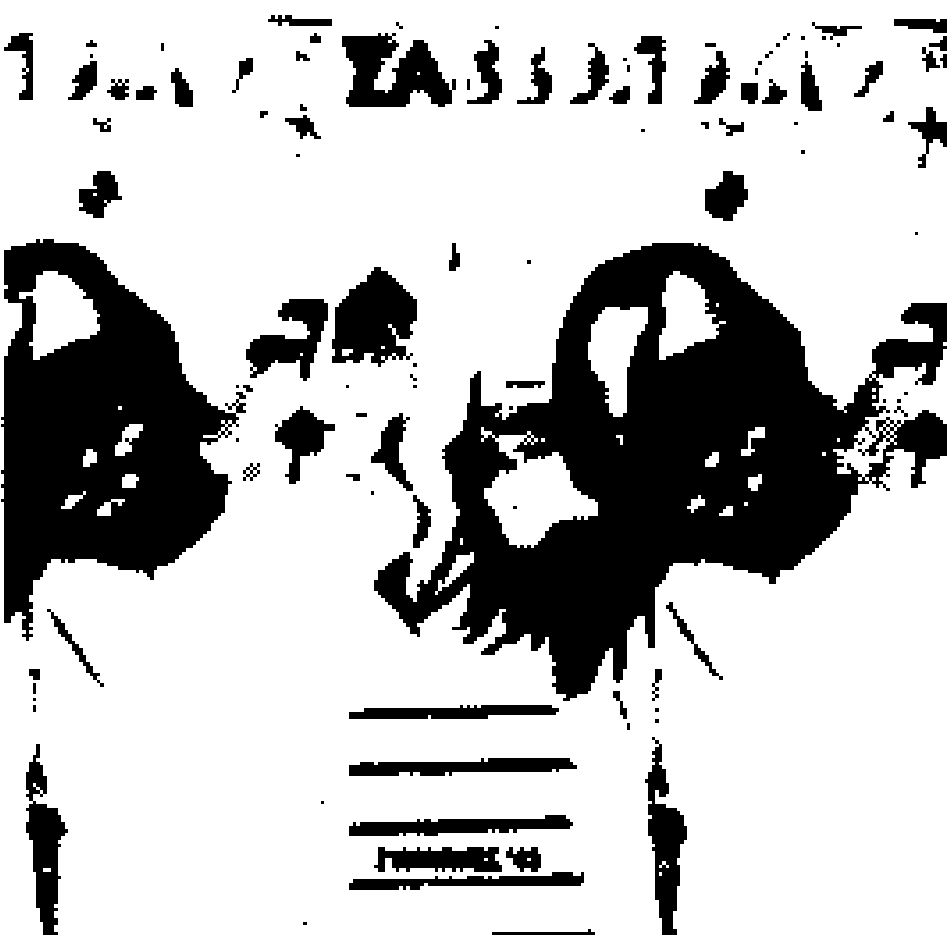

Δίσκοι - LYRA - Ταινίες

ΟΙ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΙ ΔΙΣΚΟΙ

ΖΩΝΤΑΝΕΣ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΝΑΓΙΩΣ ΕΠΟΡ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΣΑΥΗΛΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΣ

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ
20 ΧΡΟΝΙΑ ΔΡΟΜΟΣ
STEREO

F.G. LORCA - Ν. ΜΑΜΑΓΚΑΚΗ
"ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΘΟΥΣ"
ΜΕ ΤΗΝ ΝΕΝΑ ΒΕΝΕΤΣΑΝΟΥ

STEREO

Φημίος Μούσης

ΕΛΕΥΤΕΡΟ

STEREO

ΜΕ ΤΗ ΓΛΥΚΕΡΙΑ ΣΤΗΝ ΟΜΟΡΦΗ ΝΥΧΤΑ

STEREO

Άλτρος κάκοτος
Νάσαν η Τωή Τσαγούδι
ΠΟΛΗ ΑΓΓΕΛΙΑΔΗ - ΚΑΣΤΕΛΑ ΑΕΘΝΤΙΑΝΕ
ΑΝΤΙΣΤΗΤΗ Η ΓΛΥΚΕΡΙΑ

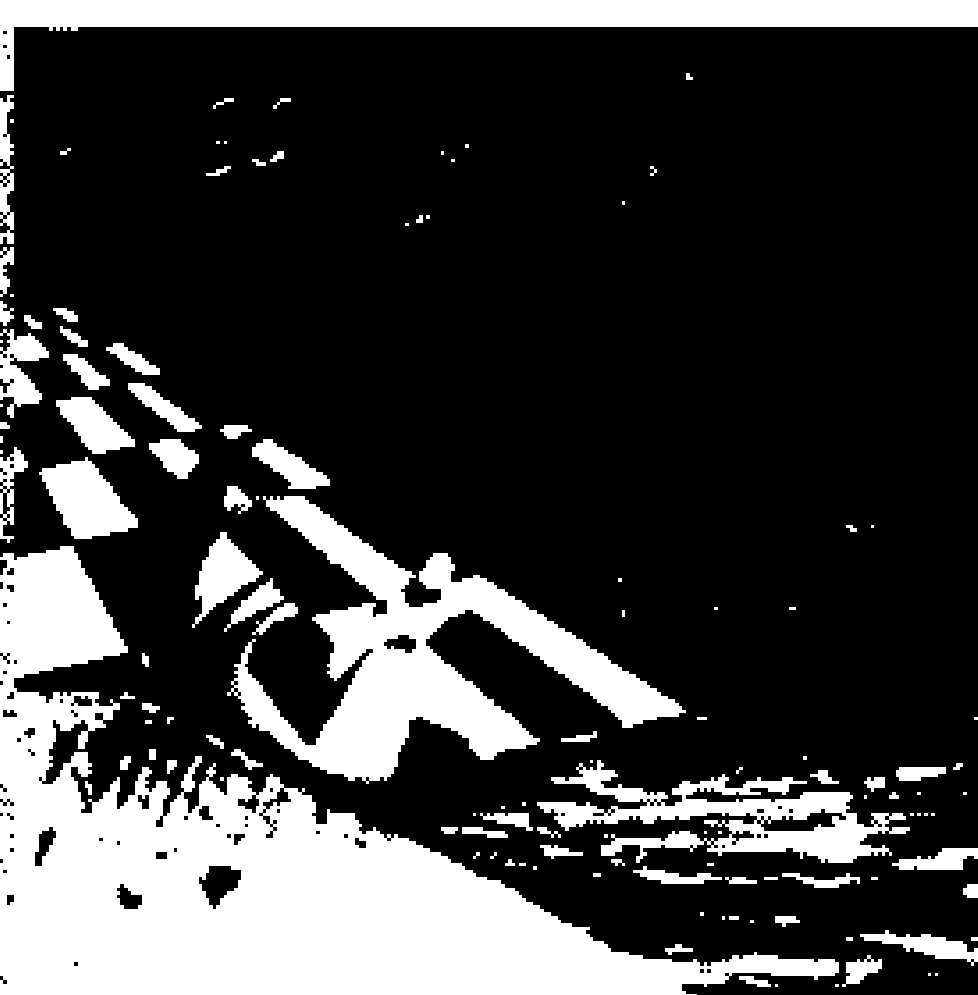
STEREO

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΨΑΡΙΑΝΟΣ
ΒΙΝΥΛΙΚΑ ΚΑΝΟΝΑ ΚΙΘΑΡΙΣΤΟΒΟΥ

STEREO

ΤΟ ΔΕ ΤΟΥ ΜΑΝΟΥ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ
ΠΡΟ ΕΡΩΤΗ ΜΕΝΑ ΠΑΡΟΥΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΣΑΒΙΝΑ ΓΕΛΛΑΝΟΥ

STEREO

ΡΥΘΜΟΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗ
ΜΕ ΤΗΝ ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ

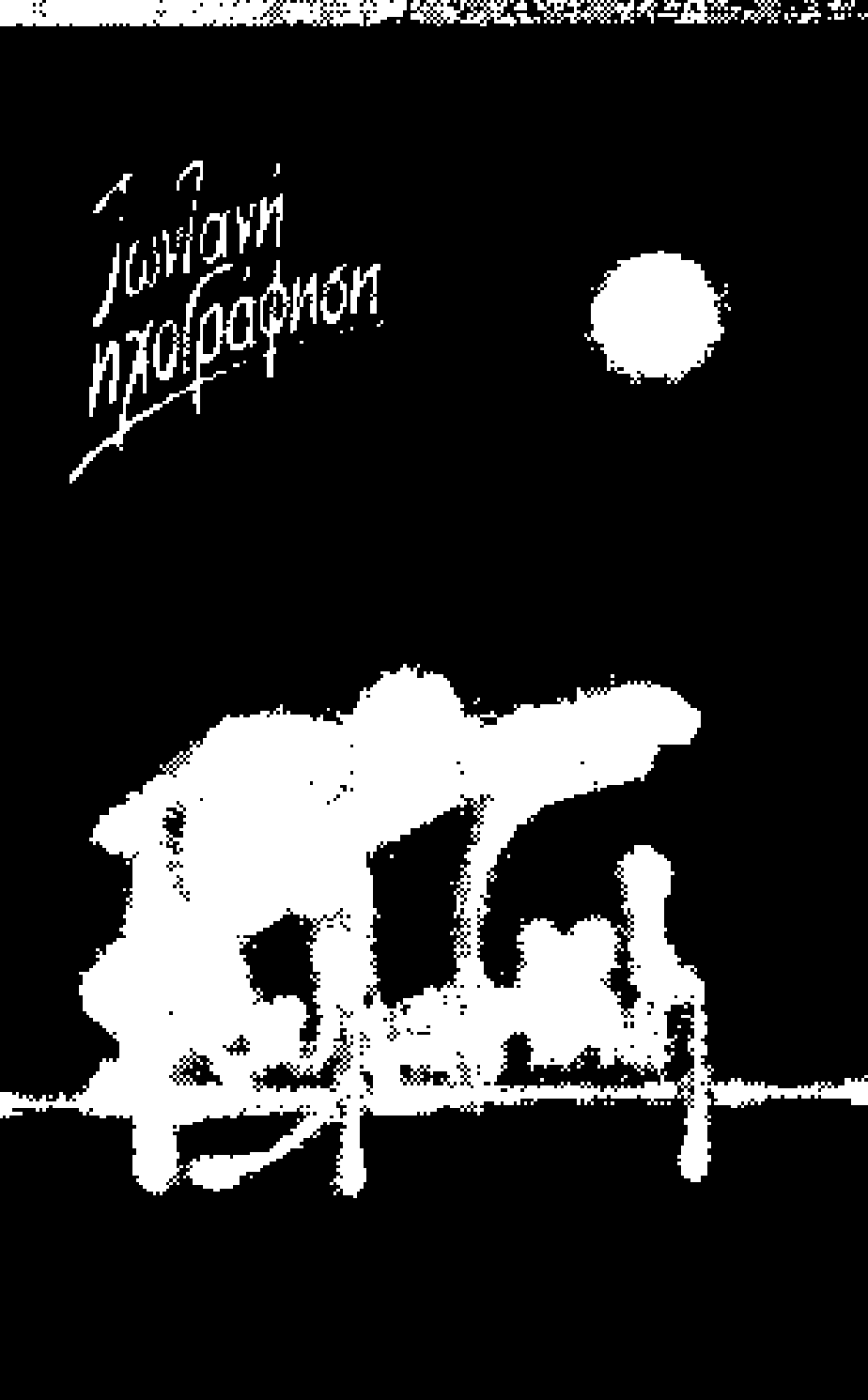

STEREO

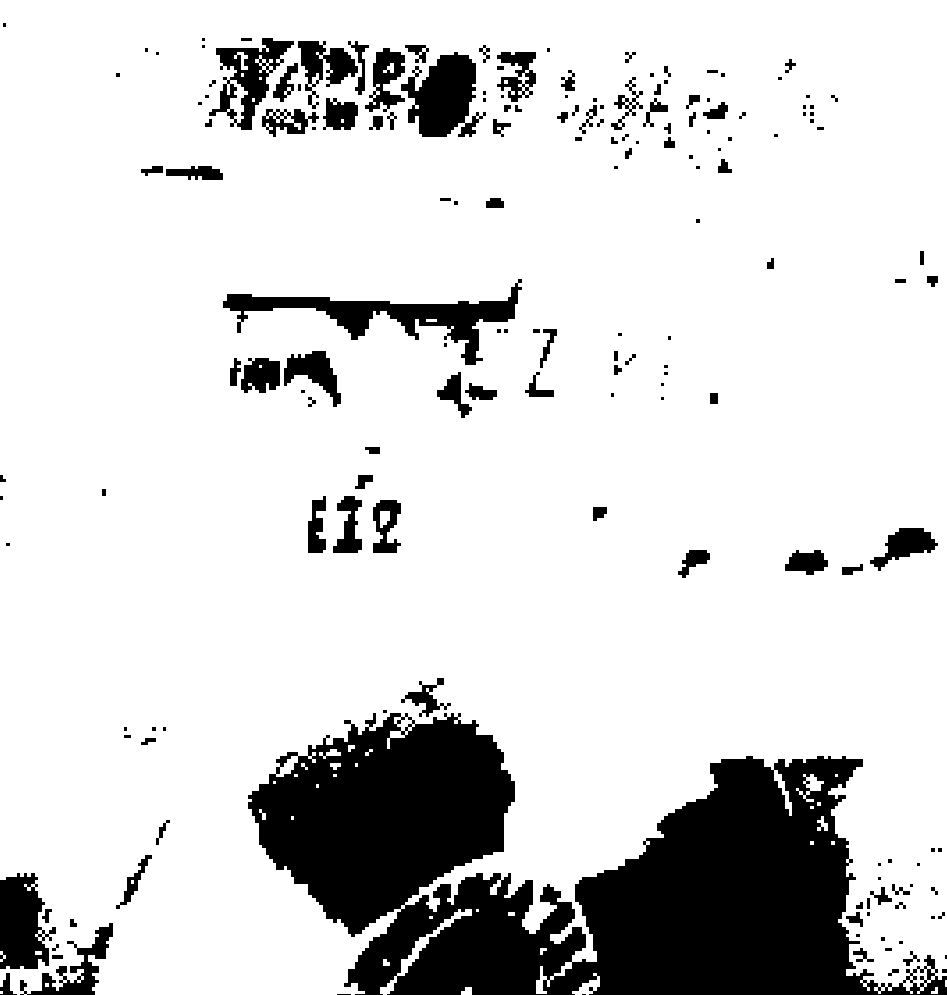
ΠΡΩΤΟ ΒΡΑΔΥ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
ΝΙΚΟΥ ΕΥΔΑΚΗ

STEREO

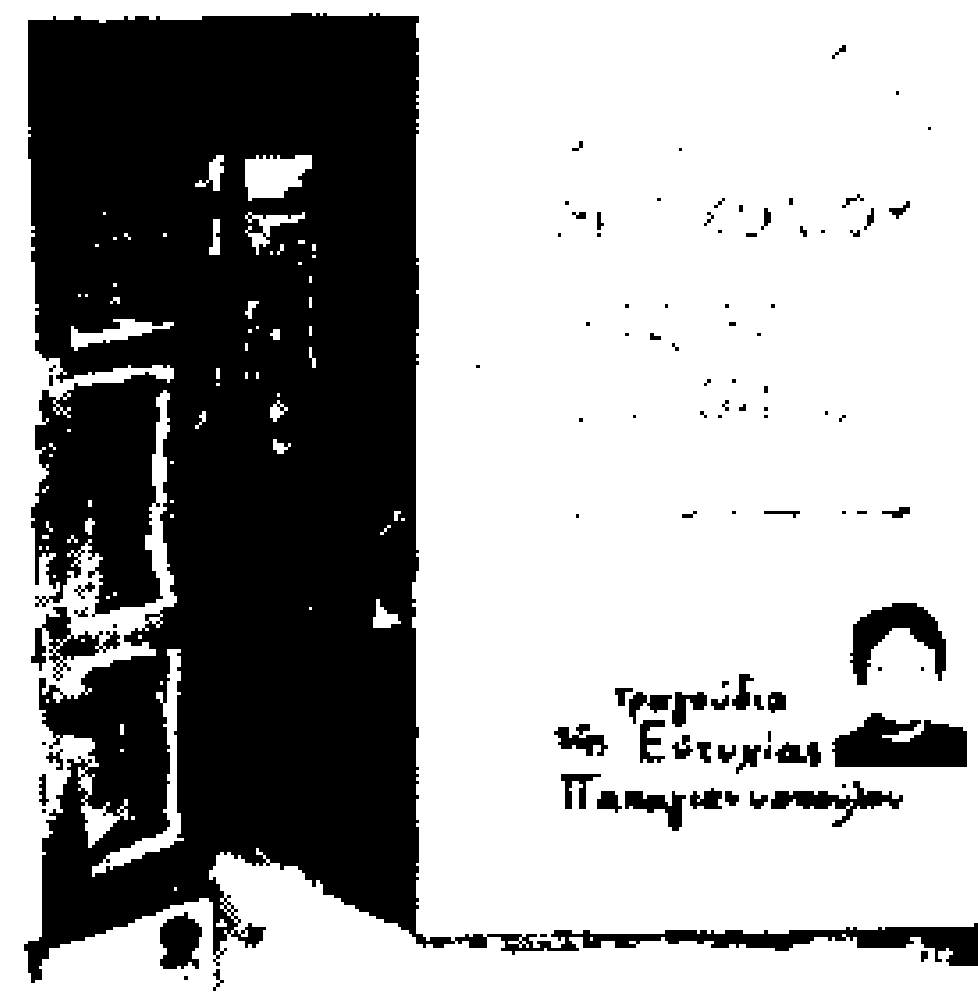

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ
ΤΡΑΠΕΖΑΚΙΑ ΕΞΩ

STEREO

ΒΙΚΥ ΜΟΣΧΟΛΙΟΥ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΞΑΡΧΑΚΟΣ
ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ ΕΛΛΗΝΟΜΟΥΣΟΥΛΟΥ

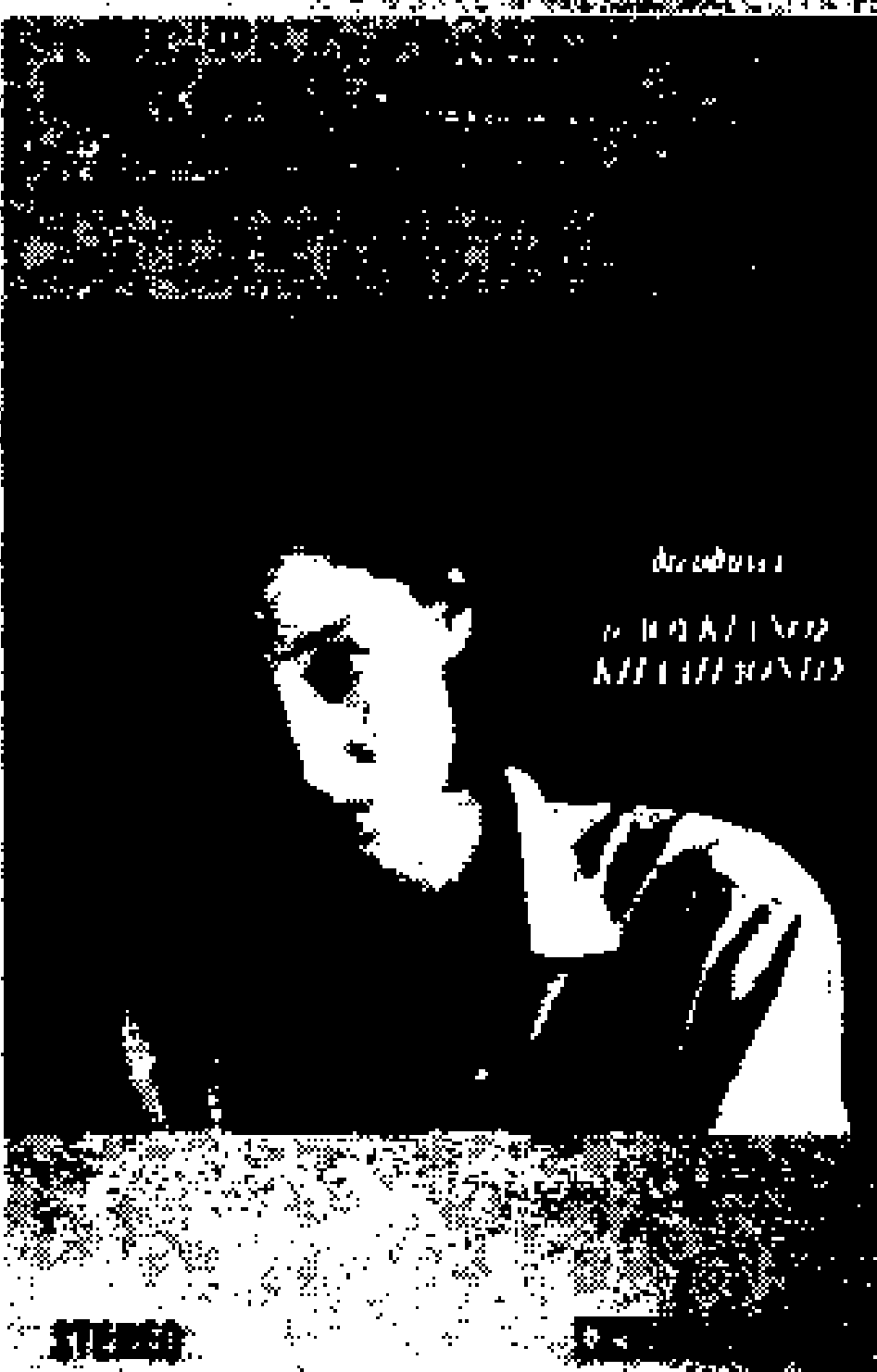
STEREO

ΚΑΙ ΟΙ
ΜΕΓΑΛΕΣ
ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ
ΤΟΥ
1983

Ο ΑΗΛΑΟΣ
Δ. ΛΑΠΙΟΣ - Μ. ΜΠΟΥΡΜΠΟΥΛΗΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΜΠΕΛΛΟΥ

STEREO

STEREO

ΒΑΛΕΛΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ
ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ

STEREO

ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ ΜΕ ΤΗΝ
ΟΠΙΣΘΟΔΡΟΜΙΚΗ ΚΟΜΠΑΝΙΑ

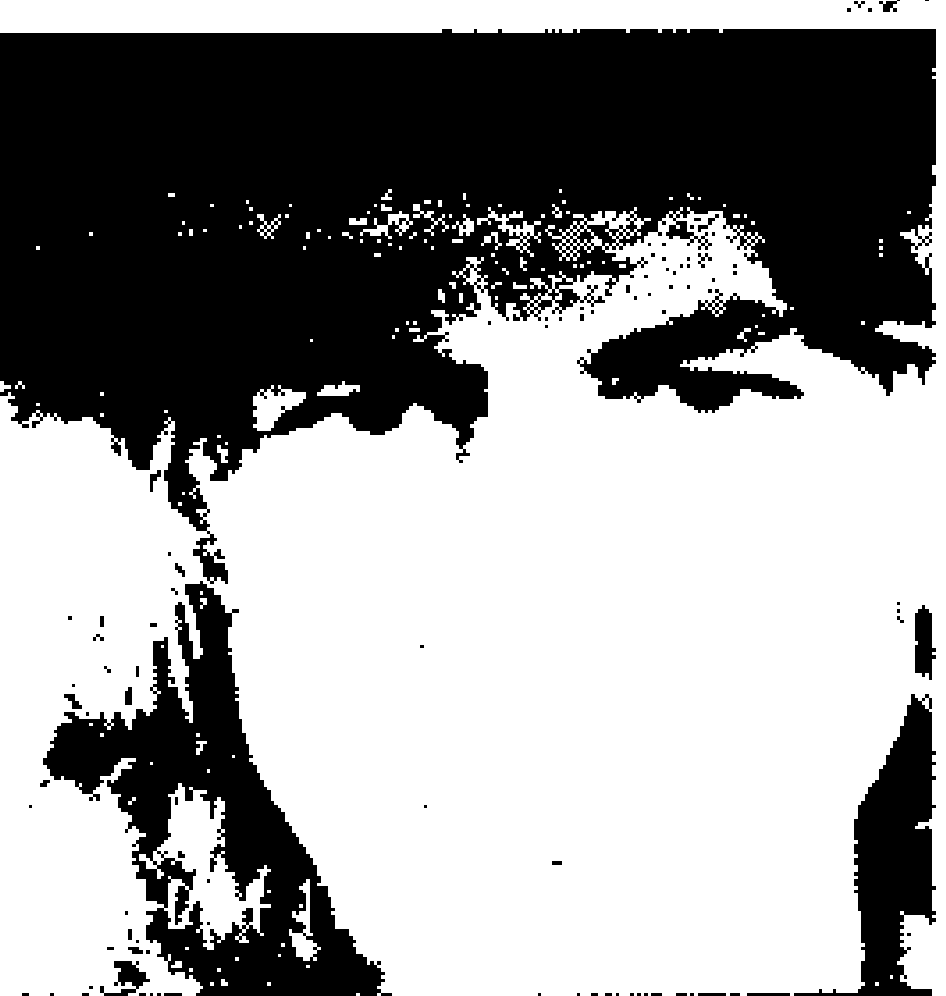
STEREO

ΓΛΥΚΕΡΙΑ
ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΡΗΝΗ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

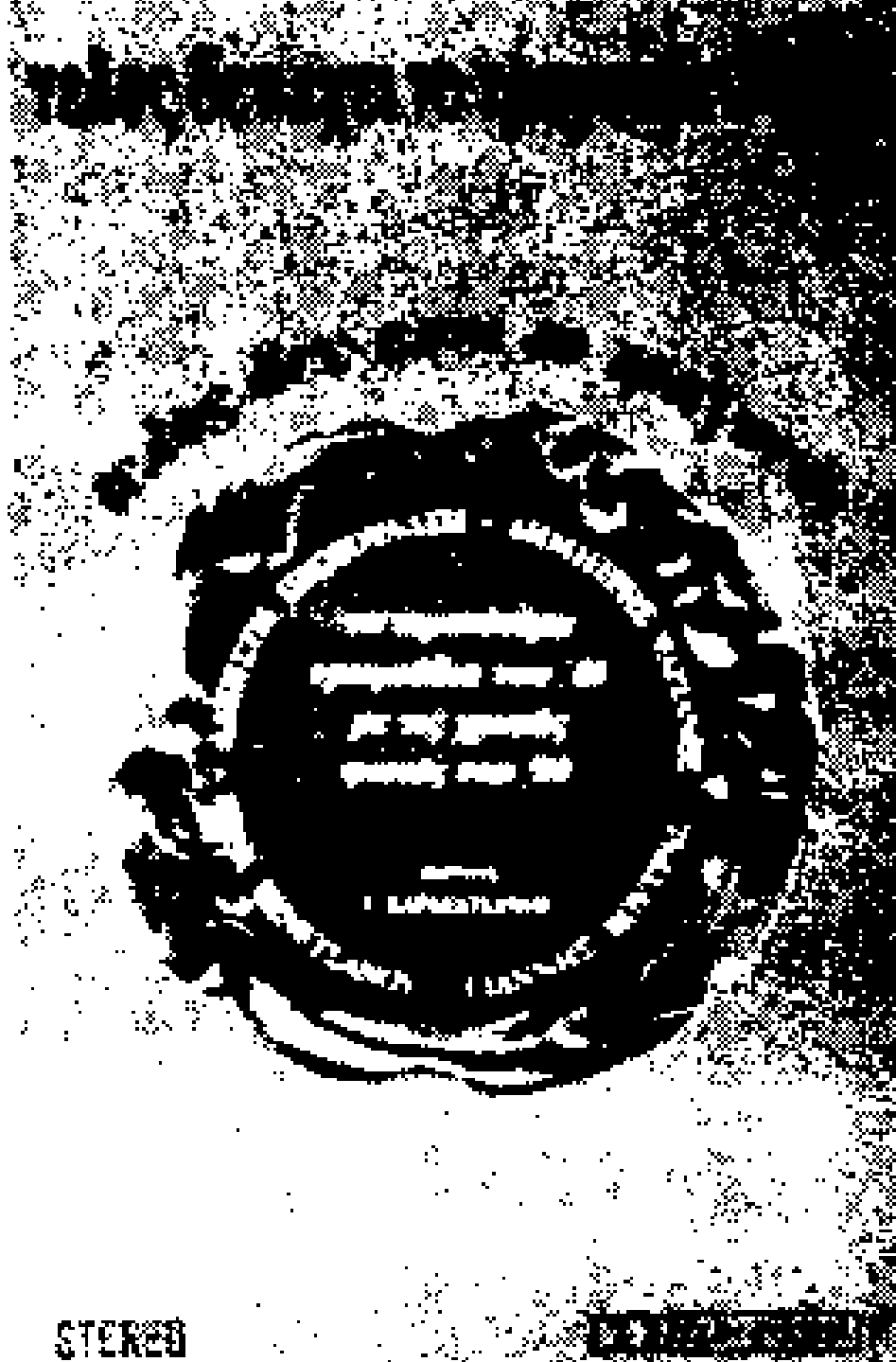

STEREO

ΑΘΥΚΙΑΝΟΣ ΚΧΑΛΑΝΔΟΝΗΣ
ΧΑΜΗΛΗ ΠΤΗΣΗ

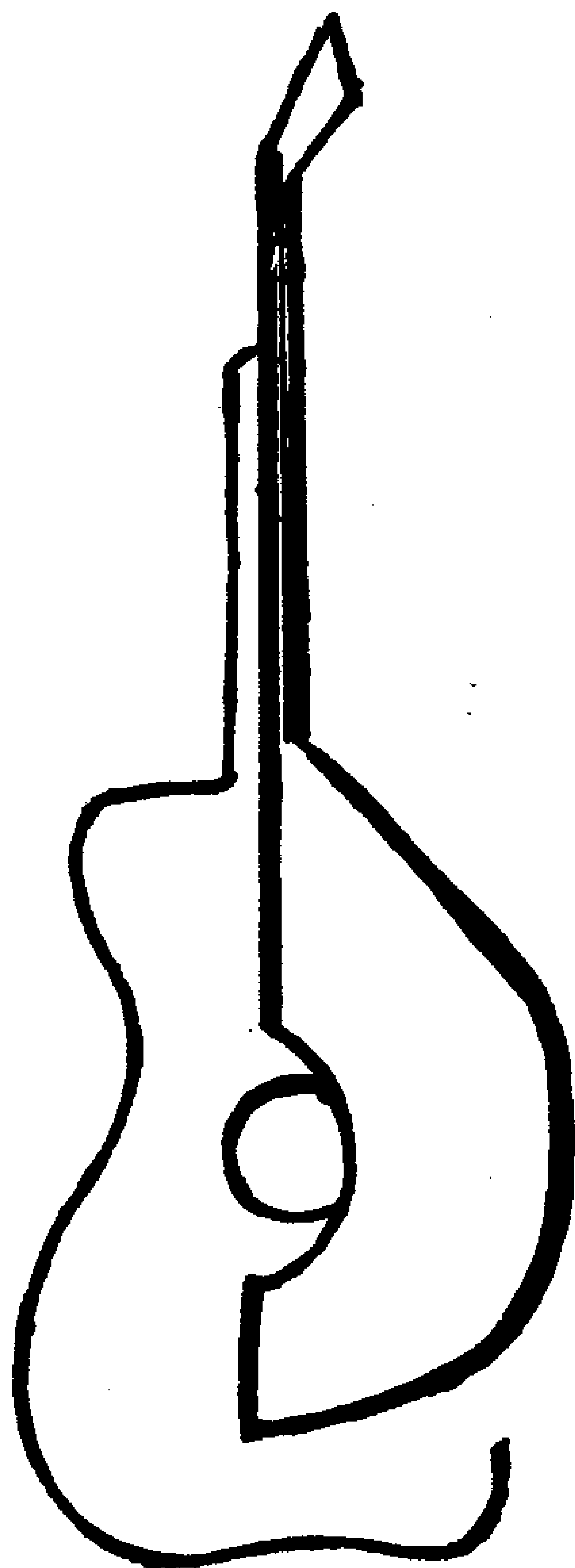
STEREO

STEREO

*Ο ΙΟΡΔΑΝΗΣ γύρισε από την Αμερική
και παίζει μπουζούκι για τους φίλους μας
κάθε βράδυ.*

ΤΑΞΙΜΙ

*Γλεντείστε με τον ΙΟΡΔΑΝΗ
και την ΚΟΜΠΑΝΙΑ μας.*

ΙΣΑΥΡΩΝ 29 και ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ τηλ. 3639919

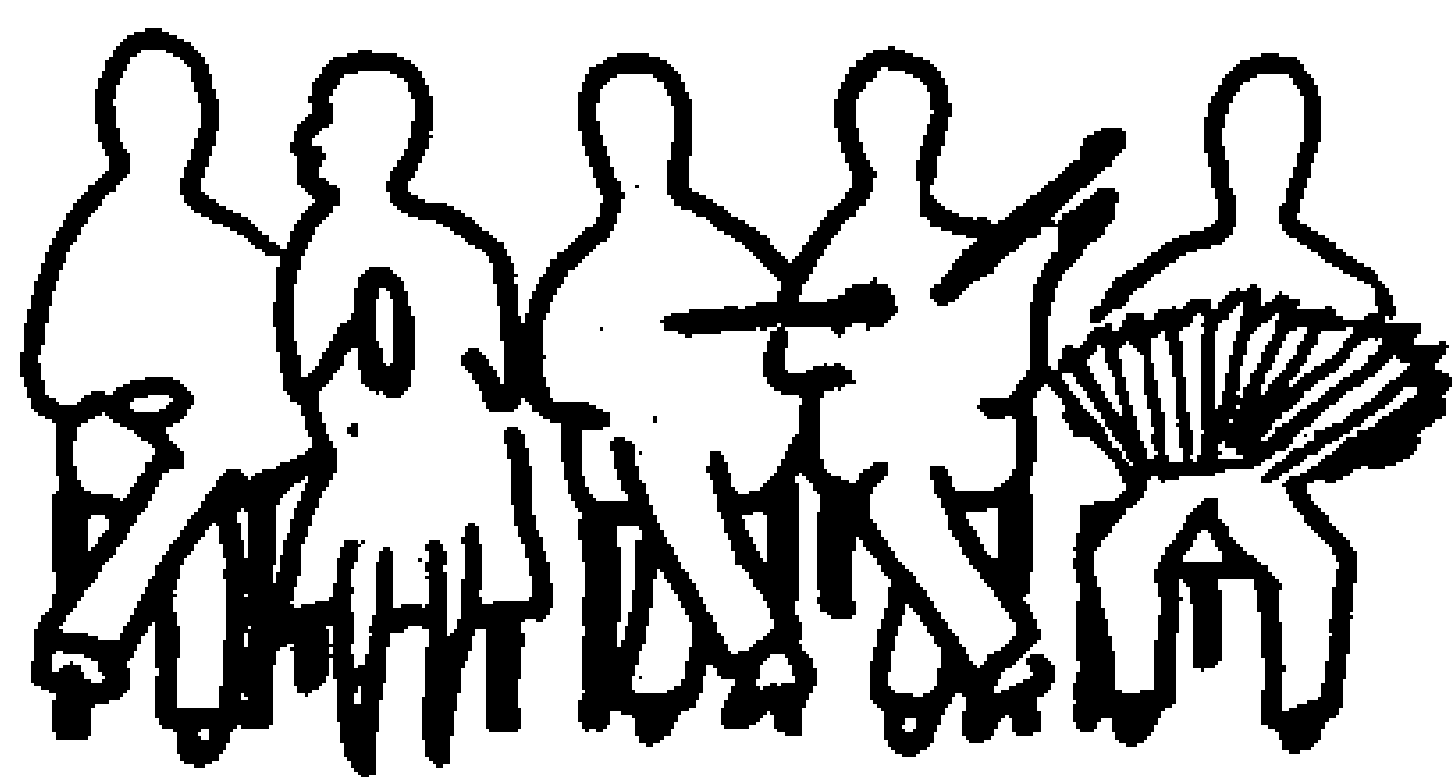
ΜΠΑΛΚΟΝΑΚΙ.

Αγίου Δημητρίου 165 Στροφή Τριανδρίας
Θεσσαλονίκη

Ρεμπέτικα κ Λαϊκά

ΜΕ

μπούκου κιθάρα μπαλαμά
ακορντεόν τουμπεράκι

Θεσσαλονίκη

Δευτέρα κλειστά

ΤΗΛ 914692

ΜΠΩΛΙΟ·ΤΑΒΕΡΝΟ·ΚΟΥΡΚΟ·
ΜΠΩΖΕΙΔΙΚΟ

ΠΑΝΔΟΥΡΑ

ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΠΑΓΙΔΟΧΡΗΣ

ΔΑΞΕΔΝΑΡΟ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΩ 32
(ΕΝΑΝΤΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ «ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ»)

ΤΗΛ. 031/834361

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ ΣΧΟΛΑΡΧΕΙΟ

ΑΧΑΡΝΩΝ 335

και ΝΙΡΒΑΝΑ

ΤΗΛ. 2233770

ΣΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ
Η Ρεμπέτικη Κομπανία του ΣΠΗΛΙΟΥ
και οι τραγουδιστές μας,
σε υπέροχα ρεμπέτικα κ'αξέχαστα λαϊκά

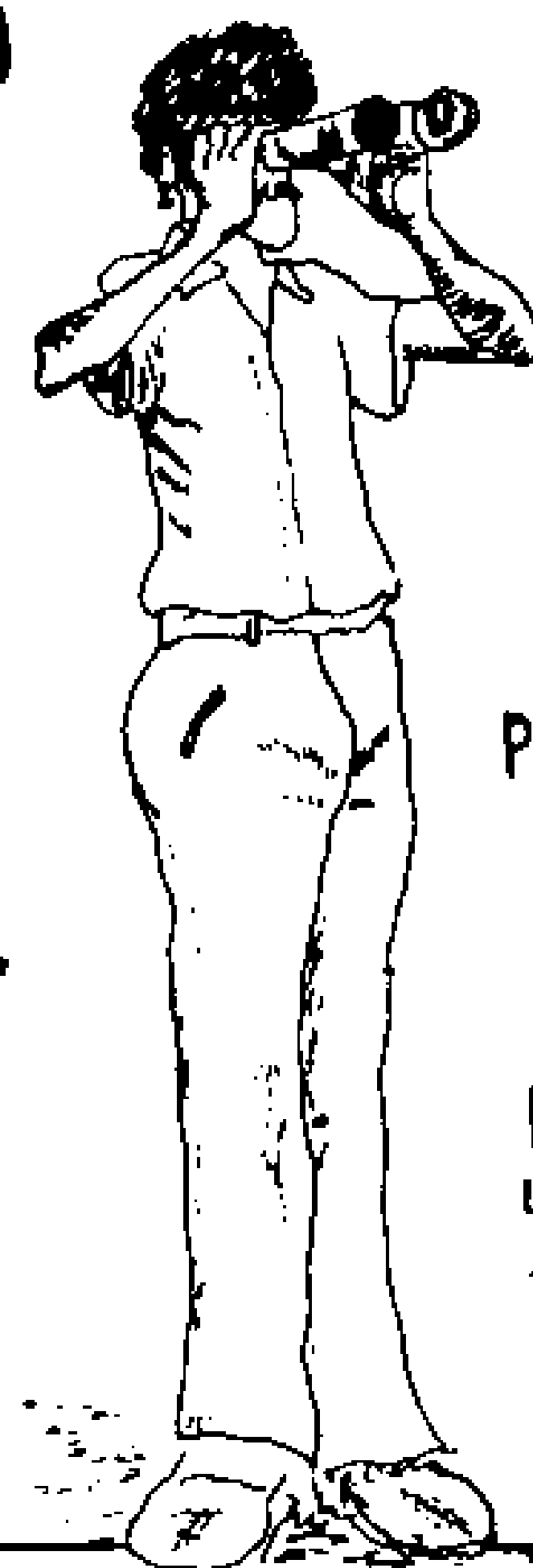
ΜΗ ΤΩΝ ΨΑΧΝΕΙΣ
ΜΑΚΡΥΑ.....!

Κάθε μέρα

ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ

στη

ΚΑΛΛΙΘΕΑ

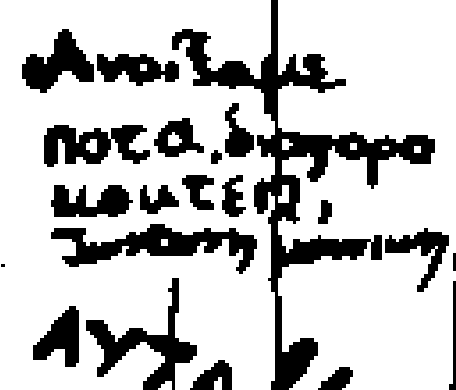

ΡΕΜΠΕΤΙΚΗ
ΚΟΜΠΑΝΙΑ
ΣΕ
ΡΕΜΠΕΤΙΚΑ
και λαϊκά
τραγούδια

ΤΟ... ΣΤΕΚΙ

ΚΑΛΥΨΟΥΣ 45 (ΚΟΝΤΑ
ΣΤΟ ΓΗΠΕΔΟ)

Ανατολή

÷ 72.9593.696
KALLIGEA

ITALIAKO

Ἐρρεβου 69
Κ' ΤΟΒΙΤΑ
ΕΞΑΡΧΕΙΑ

Ρεμπέζικα και παραδοσιακά τραγούδια από την
‘Ελληνική Απόλαυση
και άλλες κομπανίες.

Σ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ '83

Μ. ΜΠΟΤΣΑΡΗ 10
ΑΝΩ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ (κεντρ. πλατεία)

ΒΑΝΤΕΤΣΙΟΥ 31
ΠΟΥ ΑΠΛΟΥ; ..ΞΕΑΡΧΕΙΑ!

PIANO

ПОТО

ТОУРТА

ΦΑΓΗΤΟ

τέρμα οι ...
ιντριγκες
στα άλλα BAR
ΕΛΑΤΕ ΣΤ

Συμπληρωματικό ΔΕΛΤΑ

**Θεοτοκλέους
&
Αερβενίων 60**
Τηλ.: 360.2796

ΛΙΓΟ ΧΩΡΟ

ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΣΙΛΙΑ

του Νίκου Σαββάτη

Κάθε τόσο οί ευρωπαϊκές μητροπόλεις δέχονται διάφορα πόλιτιστικά σοκ. Το τέλμα τους ταραζεται για λίγο, οι εντυπώσεις κι οι πληροφορίες κυκλοφορούν σαν τρελές κι ύστερα καταβροχθίζονται από τη σπείρα της κατανάλωσης κι όλα γυρίζουν στο «φυσιολογικό» ως την επόμενη εκκένωση ενέργειας. Κάτι τέτοιο έγινε με την ευρωπαϊκή περιοδεία του King Sunny Adé και των African Beats το φετεινό καλοκαίρι.

Ο βασιλιάς της νιγηριανής μουσικής ήρθε κι έφυγε και, ξαφνικά όλοι έγιναν αφρικανολόγοι. Η δυσκολία, όμως, της επαφής με τον πρώτο σταρ της αφρικάνικης μουσικής παράδοξα μεγαλώνει. Η ίδια η μουσική του δε διευκολύνει καθόλου τα πράγματα. Όσο κι αν ο υψηλός εστεμένος αποδείχτηκε ευγενέστατος κι ομιλητικός με τους δημοσιογράφους, μόνο μια φορά συνθηκολόγησε να τραγουδήσει στ' Αγγλικά αλλά και πάλι δε μάθαμε τίποτα: το τραγούδι ήταν ένα μήνυμα που θα μπορούσε ν' αφήσει κανείς σ' οποιονδήποτε αυτόματο τηλεφωνητή του κόσμου (365 is my Number). Επιτέλους τι τραγουδάει αυτός ο άνθρωπος που θα μπορούσε να πουλάει 1.000.000 δίσκους μόνο στην τοπική του αγορά, αν δεν υπήρχαν οργανωμένοι δισκοπειρατές στο Λάγκος; Και πως μπορεί κανείς να περιγράφει τη μουσική του εκτός από το ότι είναι πολύ μεγάλη πολυτέλεια για αυτιά κακομαθημένα στην κακοφωνία και τη ντίσκο;

Με δυο λόγια όσο η προσωπικότητα του Adé μένει μυστηριώδης άλλο τόσο η μουσική του γλύστράει έξω από τις δικές μας συνήθειες και ταμπέλες. Κι ύστερα ακόμη πιο δύσκολα χωράει στ' αυλάκια του δίσκου γιατί κατ' αρχήν είναι ζωντανή εμπειρία: μια συλλογική μουσική γιορτή που δεν ξέρει τι σημαίνει τρίλεπτο τραγούδι, που «κυλάει χωρίς τέλος». Ο όρος juju music δεν την καλύπτει απόλυτα γιατί για να ενώσει τους πιστούς του που ανήκουν σε διαφορετικές φυλές και θρη-

σκείες —πράγμα πολύ σημαντικό για τη Νιγηρία— ο Adé παίζει (π.χ. στο *Synchrosystem*) κι άλλους ρυθμούς Fuji (πολύ συγγενικό στη juju), Apala, Afro Beat.... Η πλοκή γύρω από τον King Sunny Adé πυκνώνει με τη διεθνοποίηση της μουσικής του αλλά η οικειότητα με τον κόσμο του είναι μια άλλη ιστορία...

Κάθε περιγραφή κοντσέρτου του από τους ευρωπαίους «ειδικούς» μοιάζει με την απελπισμένη προσπάθεια του ταξιδιώτη σε ξένη ήπειρο που μάταια θέλει να ξεπεράσει το φολκλόρ. Μετά την αφρικάνικη εισβολή τα ξέρουμε όλα: τι φοράνε οι μουσικοί του στη σκηνή, πως χορεύουν, πως επικοινωνούν με τον αρχηγό τους για να στείλουν σ' όλο το χώρο την εκπληκτική ενέργεια της συλλογικής τους ψυχής. Μέχρι εδώ καλά: κάθε παράσταση μπορεί να περιγραφεί. Όμως στη διάρκεια του κοντσέρτου συμβαίνουν και πράγματα έξω από κάθε ευρωπαϊκή λογική: οι νιγηριανοί στο ακροατήριο παίζουν και μιλάνε με τα talking drums (τύμπανα που μιλούν) στο πάλκο και κάθε τόσο κάποιος εκστατικός κολλάει στο κούτελο —ή πιο σωστά αφήνει στα πόδια— του βασιλιά—μεγάλα χαρτονομίσματα. Κι αυτά δεν μπορούν να μεταμορφωθούν σε ποπ κουτσομπολιά. Όπως κι οι δυο ουλές στα μάγουλα του Βασιλιά που όλοι οι φωτογράφοι των δυτικών περιοδικών προσπαθούν να του κρύψουν με σκιές, είναι τα φυλετικά σημάδια πάνω σε μια πολύ ξεχωριστή λαϊκή αφρικάνικη κουλτούρα.

Η αναρχική πολιτική του Fela (του άλλου διεθνούς της Νιγηρίας) δεν μπαίνει βέβαια στα δελτία τύπου κάθε δίσκου του αλλά ύστερα διανέμεται από τους δημοσιογράφους κι έτσι οι δυτικοί πολιτικοποιημένοι μπορούν να πατήσουν σ' ένα σκαλοπάτι επικοινωνίας. Για το Sunny Adé, όμως, δεν έχει φιαχτεί κανένα σενάριο εξέγερσης: είναι χριστιανός, πιστεύει στην αρμονία του κόσμου, μέσα απ' τη μουσική του είναι ο πιο σημαν-

τικός ανανεωτής μιας παλιάς παράδοσης. Προσπάθησε να το πεις στους ανθρώπους που νομίζουν ότι η αφρικάνικη σύγχρονη μουσική είναι η σοφιστική της απομίμηση από τον Επο ή τους Talking Heads και θάχεις μερικές δυσάρεστες εκπλήξεις. Προσπάθησε να περιγράψεις τη μουσική juju σαν παλιά θρησκευτική έκφραση των Γιορούμπα της δυτικής Νιγηρίας που στην αρχή του αιώνα έγινε η κοινωνική μουσική τους κι αν αυτός που σε ακούει δεν έχει ήδη αποκοιμηθεί, μπορεί να φαντάζεσαι τους Γιορούμπα με τα κοτσιδάκια και τις τριχωμίες των Πάστα στη Τζαμάικα. Κι ύστερα και με πολύ κόπο —γιατί οι πληροφορίες δε φτάνουν— προσπάθησε να βρεις τη θέση της juju στο χωνευτήρι από διάφορα στυλ που είναι η σύγχρονη αφρικάνικη μουσική κι όλοι θα απορήσουν τι ζητούν οι «λατινοαμερικάνικοι» ρυθμοί στη Νιγηρία. Και θα πρέπει τότε να ξεκινήσεις από τον αποικισμό των Πορτογάλλων και να γίνεις για λίγο αυτό που κανένας δε χρειάζεται: ένας ερασιτέχνης ανθρωπολόγος που θα πρέπει να επιστρατεύσει διάφορα επιχειρήματα να δείξει ότι επιτέλους οι αφρικάνοι βγαίνουν από την απομόνωση, κάνουν στην ίδια την Αφρική κι όχι στη διασπορά το δικό τους πολιτισμό. Αυτή η χειραφέτηση, αμέσως, μετά τη διεθνοποίηση της μουσικής της Καραϊβικής έδειξε ότι ενώ οι άλλοι Δύο Κόσμοι σάπιζαν, ο λεγόμενος Τρίτος είχε ακόμη χυμούς, ζωντάνια και μέλλον. Πως να μην είναι, λοιπόν, δυνατό το σοκ της ανακάλυψης διεθνών

αφρικάνων; Ιδιαίτερα, όταν αυτοί οι κύριοι είναι τόσο πολιτισμένοι και πλούσιοι όσο οποιοσδήποτε δυτικός σταρ και ταυτόχρονα έχουν σπίτι (στον ουρανό), ρίζες (στη Γη) κι απεριόριστη μουσική δεξιοτεχνία.

Ίσως τελικά η ιστορία του Sunny Adé που είναι στην πρώτη του επιτυχία το 1967 μ' ένα τραγούδι για ποδοσφαιρική ομάδα, να είναι τυπική. Πρώτος κιθαρίστας στην ορχήστρα του Mose Oolaiya, έκανε το πρώτο του συγκρότημα το 1966, τους Green Spots. Μ' αυτούς άρχισε τον αγώνα για το θρόνο της juju που στη δεκαετία του 60 ανήκε στον I.K. Dairo και τους Blue Spots. Ξεπερνώντας σε τόλμη και καινοτομίες τον εκλεκτικό Dairo που είχε διευρύνει το φάσμα της juju με ρυθμούς κι άλλων φυλών της Νιγηρίας, δέκα χρόνια αργότερα και με το καινούριο του συγκρότημα African Beats, ο Adé κατάφερε να εκμηδενίσει τον αντίπαλό του κι εξίσου σημαντικό Ebenezer Obey και να πάρει το στέμα. Στη διαδρομή χρειάστηκαν πολλές ανανεώσεις στη μουσική. Οι κιθάρες, όμως, δεν ήταν δική του πρωτοβουλία. Στη δεκαετία του 40 ο τότε βασιλιάς του μουσικού Λάγκος Tunde Nightingale, ο πρώτος που υιοθέτησε τον όρο των βρετανών «juju music» έβαλε την κιθάρα στη μουσική με φωνές και κρουστά, κλήσεις κι αποκρίσεις των Γιορούμπα. Ο Adé απ' τη μεριά του, πολύ αργότερα είχε τη μεγαλοφυή ιδέα να πάρει στο συγκρότημα τον Demola Adepoju, έναν από τους πιο ευαίσθητους κιθαρίστες στον κόσμο και να ποικίλει τον ήχο των African Beats με τη χαβάγια. Ακούστε το ουράνιο σόλο του Adepoju στο Majaiye Oni* ή τα πυροτεχνήματα που εξαπολύει όταν στο The Message* η χαβάγια του μιλάει με την κιθάρα του Adé και τα talking drums κι αν αυτός ο υπέροχος κρυστάλλινος ήχος θα σας ανεβάσει σ' άλλες διαστάσεις είναι καιρός ν' αναρωτηθείτε αν πρέπει ν' ακούτε οποιαδήποτε μουσική. Κι η τελευταία μέχρι στιγμής ανανέωση της juju είναι η διακριτική χρήση των συνθεσάιζερ, η σφραγίδα του ηλεκτρονικού πολιτισμού σε μια παλιά τέχνη, που ανανεώνεται όπως οι εποχές.

Με τη δική του εταιρία δίσκων (Sunny Alade Records), το καθημερινό ωράριο του τυπικού σταρ που ζει πολιορκημένος από τους θαυμαστές του και, για να τους ξεφύγει, πρέπει ν' αλλάζει αυτοκίνητο κάθε τρεις μέρες, με χίλιες ορχήστρες juju να διεκδικούν το θρόνο του, ο Sunny Ade εξακολουθεί να παίζει μουσική μ' εξαντλητικό ρυθμό: τρεις μεγάλοι δίσκοι το χρόνο, περιοδείες, πολύωρες εμφανίσεις στο κέντρο του. Κι έτσι δεν είναι καθόλου παράξενο που η μουσική του ηγεί τόσο έμπειρη. Οι δίσκοι του δείχνουν έναν άνθρωπο γαλήνιο γιατί έχει βρει επιτέλους τον Τέλειο Ρυθμό. Έναν αρχηγό που κουμαντάρει χωρίς ίχνος βεντετισμού 21 τραγουδιστές, μουσικούς και χορευτές, τον ψιθύρο της παράδοσης μέσα του και το θόρυβο του ηλεκτρονικού πολιτισμού γύρω του. Κι όταν βγαίνει μπροστά μ' αυτή την παράξενη φωνή που δεν έχει ηλικία, γεμάτη από εφηβικά ερωτικά υπονοούμενα κι από την άσαρκη πνευμα-

τικότητα ενός γέρου σοφού, το άκουσμα του γεννάει μια παράξενη συγκίνηση. Υπάρχουν τόσες μνήμες, τόσες ατμόσφαιρες στη μουσική γιορτή χωρίς όρια που μαγειρεύουν ο Adé κι οι μουσικοί του που είναι μάταιο να περιγράψουμε αυτό τον πλούτο. Οι δίσκοι τους είναι *διαρκείς*: σιγά σιγά γίνονται απαραίτητοι και σε κάθε άκουσμα φανερώνουν μια καινούρια μουσική πτυχή. Ένα shekere να σέρνεται σα φίδι μέσα από τα talking drums, τα κρουστά να σπρώχνουν τον Adepoju να τραγουδήσει με τη χαβάγια του μια μελωδία που μόνο με την ανατολή του ήλιου συγκρίνεται, τα γρήγορα περάσματα της κιθάρας του Adé κι όλα αυτά πάνω στην άγρια ομορφιά ρυθμών βγαλμένων από την πιο μαύρη αφρικάνικη ψυχή.

Είναι μουσική ανθρώπινη ο συλλογικός ενθουσιασμός της φυλής που επικοινωνεί άμεσα με το ρυθμό, τον Άρχοντα του Σύμπαντος. Γι' αυτό είναι τόσο πυκνή. Κι ύστερα δουλεύει τόσο στη φαντασία, που μπορεί να γεννήσει ένα μυθιστόρημα. Πόσο η εντύπωση της στα δυτικά αυτιά μπορεί νάχει σχέση με την αφρικάνικη πραγματικότητα — αυτό δεν έχει σημασία. Ανακαλύπτοντας ότι δυο τραγούδια του *Synchrosystem*** είναι παιδικά παιχνίδια κι όλοι σχεδόν οι στίχοι, στον ίδιο δίσκο, είναι στοιχειώδεις παραλλαγές του «ε, εσείς που κάθεστε στη γωνιά σηκώνεστε να χορέψετε... εγώ στη θέση σας θα ξέγναγα τις σκοτούρες και

θαρχόμουν να διασκεδάσουμε...», γελούσα μ' οτιδήποτε σοβαρό όλοι οι εκστατικοί θαυμαστές του Adé (και πρώτος εγώ) θα μπορούσαν να λένε γι' αυτή τη μουσική. Όμως όσο κι αν χάνουμε τις αληθινές διαστάσεις και το χιούμορ των Αφρικάνων, η πρώτη μου εντύπωση για το *Synchrosystem* ήταν σωστή: αυτός ο δίσκος είναι κάτι σαν την αφρικάνικη άποψη για ό,τι έπρεπε το *What'd I Say* να είναι απ' την αρχή — ένα ταξίδι στη χώρα του άγριου χορού. Κι αν ο Ray Charles είναι παγκόσμιος δεν βλέπω γιατί να μη γίνει κι ο Adé. Ξεχάστε λοιπόν τις προκαταλήψεις σας και βάλτε τη μουσική του Sunny Adé στις συνήθειες σας κι ο κόσμος θα δείξει λίγο πιο όμορφος. Είναι καιρός να ξαναβρούμε τη φρεσκάδα και τη χαρά και δε χρειάζεται καμιά άλλη προτροπή από μένα.

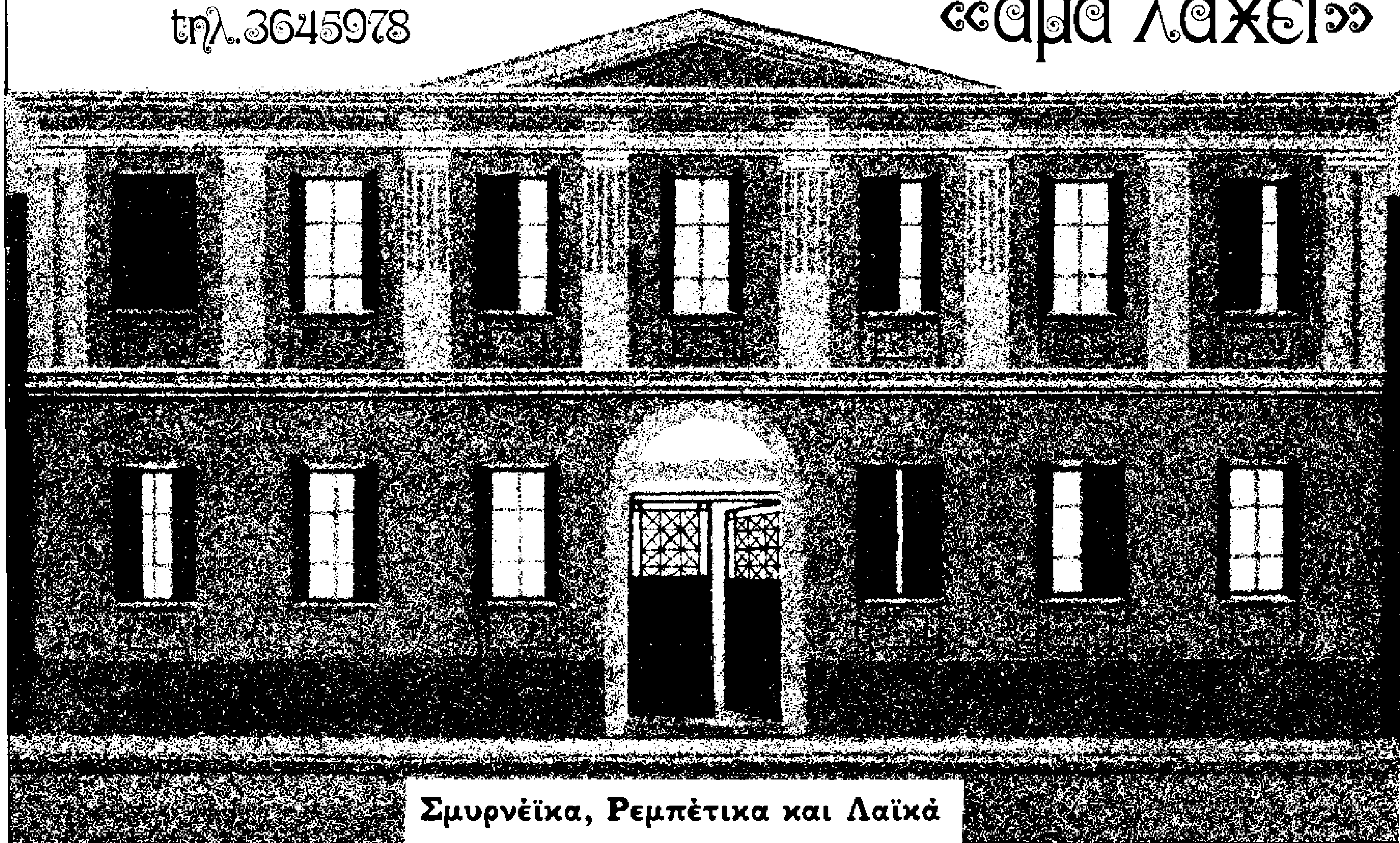
Αντέρι

* Και τα δυο στο Juju Music, που κυκλοφορεί και στην Ελλάδα

** Προτελευταίος δίσκος του Sunny Adé στην Island

Καλιδρομίου 69 κ' Μεθώνης 66
ΕΞΑΡΧΕΙΑ
τηλ. 3645978

ΤΑΒΕΡΝΑ
«άμα λάχει»

Σμυρνέϊκα, Ρεμπέτικα και Λαϊκά

Μιλάμε για καλό φαί, για καλό κρασί, για καλό τραγούδι.

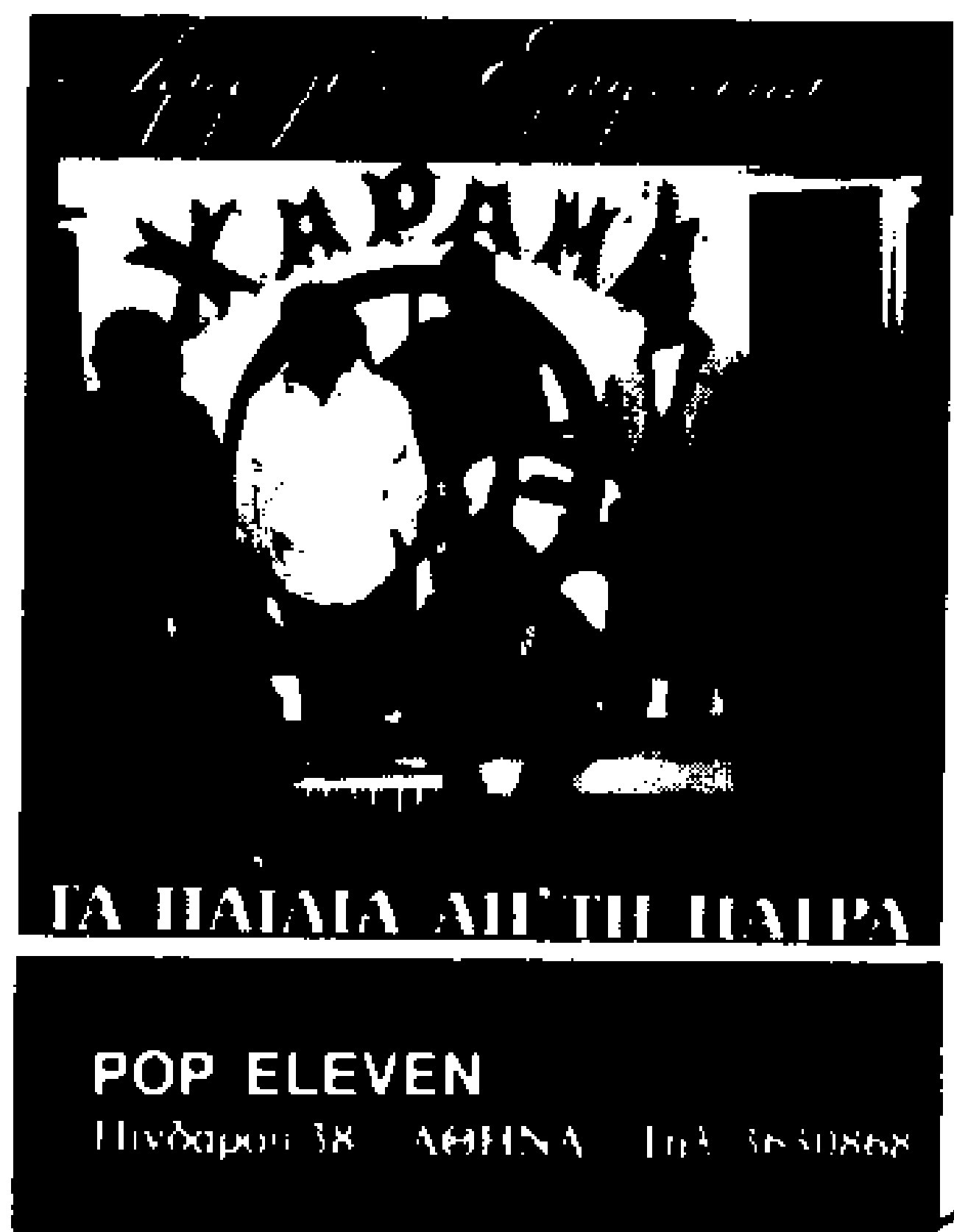
Χανομαι γιατί ρεμβάζω

Waxia Loxia

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΣΕ ΔΙΣΚΟΥΣ ΚΑΙ ΚΑΣΕΤΕΣ

Από
ΦΑΝΕΡΑ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΠΑΝΤΕΛΗΣ

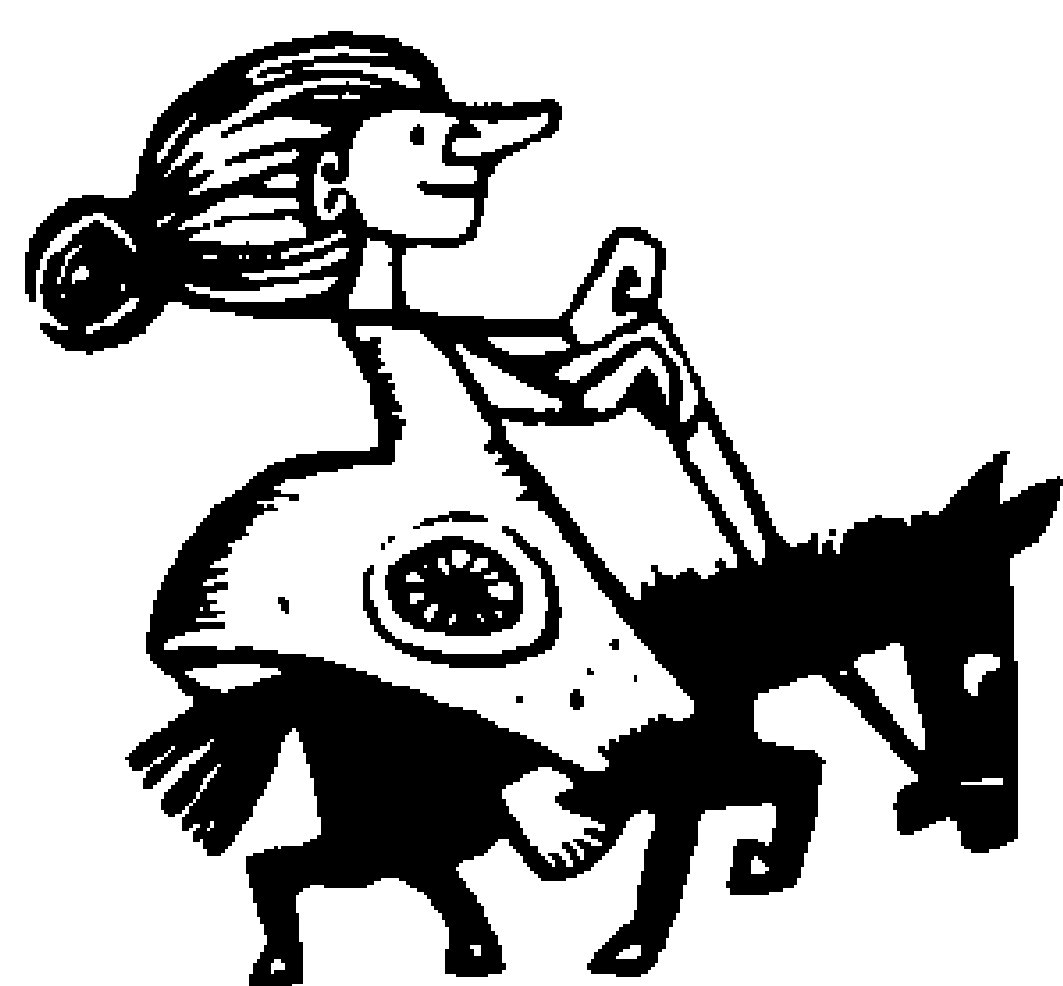
Μεσογείων 257

K.K.K.

K.K.K.

έντρο
ουκοσύνης και
αταναύωσης

ΤΙΜΗ ΠΟΤΟΥ
350 ΔΡΧ.

Το σωστό μεγάλο συγκρότημα της πατρίδας μας οι **ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΤΑΞΙΑΡΧΙΕΣ** στην προσπάθειά τους να βοηθήσουν το έθνος στις δύσκολες στιγμές που περνάει και την κυβέρνηση στις δραματικές της προσπάθειες για αποκέντρωση και εξυγίανση της νυχτερινής διασκέδασης έφτιαξαν το **K.K.K.**, ένα μοντέρνο ευρωπαϊκού επιπέδου club, κοντά στο Πεντάγωνο και μακριά από τα Σόδομα και Γόμορα της συννοικίας των θεών.

Το **K.K.K.** θα λειτουργήσει αυστηρά πάνω στις αρχές της τουριστικής ανάπτυξης παρουσιάζοντας προγράμματα για την ελληνική λεβεντιά, την τοπική αυτοδιοίκηση και τα τρία κακά της μοίρας μας.

Η είσοδος θα επιτρέπεται μόνο σε τουρίστες και σε όσους από τους Έλληνες αισθάνονται σαν τουρίστες.

ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΤΑΞΙΑΡΧΙΕΣ

Για όσους ξέρουν από τέχνη

Υ.Γ. Επειδή η κατάσταση είναι πολύ χειρότερη απ' όσο φαίνεται καλό θα είναι να μαζευόμαστε όσο το δυνατόν περισσότεροι, για άμυνα.

ΤΟ ΓΛΕΝΤΙ ΤΗΣ Columbia

15 ΜΕΓΑΛΟΙ
ΛΑΪΚΟΙ
ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΕΣ

ΤΟ ΓΛΕΝΤΙ ΤΗΣ Columbia

ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΜΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
ΣΕ 2 ΔΙΣΚΟΥΣ

Μ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ
Π. ΓΑΒΑΛΑΣ
Ι. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΠ. ΓΚΟΛΕΣ
ΚΑΙΤΗ ΓΚΡΕΪ
ΣΤ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
Σ. ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗΣ
ΓΙΩΤΑ ΛΙΔΙΑ
Μ. ΜΕΝΙΔΙΑΤΗΣ
Β. ΜΟΣΧΟΛΙΟΥ
Γ. ΜΠΙΘΙΚΩΤΣΗΣ
ΝΙΝΟΥ
ΠΟΛΥ ΠΑΝΟΥ
ΑΝ. ΡΕΠΑΝΗΣ
ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

28 ΜΕΓΑΛΕΣ
ΛΑΪΚΕΣ
ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΛΙΓΟ ΛΙΓΟ ΘΑ ΜΕ ΣΥΝΗΘΙΣΕΙΣ-ΦΥΓΕ ΚΡ' ΑΣΕ ΜΕ-Ο ΚΑΙΞΗΣ-Η ΑΠΡΟΣΩΠΗ
ΕΠΙΝΑ ΝΑ ΣΒΥΣΩ ΤΑ ΠΑΛΙΑ-ΠΑΣΑΤΕΜΠΟΣ-ΠΕΡΑΣΕ ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ-ΓΙΑΤΙ ΘΕΣ ΝΑ ΦΥΤΕΙΣ
ΟΤΑΝ ΚΟΙΜΑΤΑΙ Ο ΛΥΣΤΥΧΗΣ-ΑΛΛΑ ΜΟΥ ΔΕΝ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΣΟΥ-ΠΑΙΖΟΥΝ ΤΑ ΜΠΑΓΛΑΜΑΔΑΚΙΑ
ΑΡΓΑ ΕΙΝΑΙ ΠΙΑ ΑΡΓΑ-ΤΩΠΕΣ ΚΑΙ ΤΟΚΑΝΕΣ-ΓΥΦΤΟΠΟΥΛΑ-ΣΗΚΩ ΧΟΡΕΨΕ ΚΟΥΚΛΙ ΜΟΥ
ΤΡΕΛΟΚΟΡΙΤΣΟ-ΝΑ ΧΑΡΕΙΣ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΣΟΥ-ΓΙΑΤΙ ΓΛΥΚΙΑ ΜΟΥ ΚΛΑΙΣ-ΦΕΡΤΕ ΜΙΑ ΚΟΥΠΑ ΜΕ ΚΡΑΣΙ
ΠΕΤΡΑΔΑΚΙ-ΠΕΤΡΑΔΑΚΙ-ΝΥΧΤΩΣΕ ΧΩΡΙΣ ΦΕΓΓΑΡΙ-ΤΩΡΑ ΚΛΑΙΣ-ΜΕΣ' ΤΗΝ ΠΟΛΛΗ ΣΚΟΤΟΥΡΑ ΜΟΥ
ΟΣΟ ΑΞΙΖΕΙΣ ΕΣΥ-ΕΙΔΑ ΚΡ' ΕΠΑΘΑ ΚΥΡΑ ΜΟΥ-ΕΓΩ ΕΙΜΑΙ ΕΝΑ ΠΑΛΙΟΠΑΙΔΟ-ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΑΙΓ' Τ' ΑΛΓΕΡΙ-ΠΑΛΑΜΑΚΙΑ

ΟΛΟ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΜΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΣΕ 2 ΔΙΣΚΟΥΣ

σε δίσκους και κασέτες

Columbia

ΚΕΝΤΡΟ «ΣΑΜΠΑΝΗ»

Αγ. Λουκά 45 Πατήσια
Τηλ. 2283440 - 2024480 - 8671444

λαϊκή, ρεμπέτικη, δημοτική
ορχήστρα

Τραγουδούν:

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΜΟΣΧΟΝΑΣ
ΑΓΑΘΩΝ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΟΡΟΥ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΦΙΛΙΩ ΚΑΖΑΡΑ
και το

ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Καλλιτεχνική διεύθυνση:
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

και κρασί χύμα...